

Nationaal Archief
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Nummer Toegang: 2.14.64

**Inventaris van het archief van de
Commissie tot Bestudering van Goede
Onderwijsmethoden voor het
Algemeen Vormend
Nijverheidsonderwijs voor Meisjes van
het Ministerie van Onderwijs en
Wetenschappen, 1946-1965**

Versie: 31-03-2022

C.D.E.M. Vierling

Nationaal Archief, Den Haag 2005

This finding aid is written in Dutch.

INHOUDSOPGAVE

Beschrijving van het archief.....	5
Aanwijzingen voor de gebruiker.....	6
Openbaarheidsbeperkingen.....	6
Beperkingen aan het gebruik.....	6
Materiële beperkingen.....	6
Aanvraaginstructie.....	6
Citeerinstructie.....	6
Archiefvorming.....	7
Geschiedenis van de archiefvormer.....	7
1. De commissie als particulier initiatief, 1946-1948.....	7
2. De commissie door de minister ingesteld, 1949-1965.....	7
Geschiedenis van het archiefbeheer.....	9
Inhoud en structuur van het archief.....	11
Selectie en vernietiging.....	11
Verantwoording van de bewerking.....	11
Verwant materiaal.....	12
Beschikbaarheid van kopieën.....	12
Overzicht van geraadpleegde bronnen.....	12
Documentatie.....	12
Archieven.....	12
Beschrijving van de series en archiefbestanddelen.....	13
A ARCHIEF VAN DE COMMISSIE.....	13
A.1 Algemeen.....	13
A.2 Naar onderwerp ingedeelde stukken.....	13
A.2.1 Organisatie en Personeel.....	13
A.2.2 Overig.....	13
B ARCHIEVEN VAN DE SUBCOMMISSIES.....	14
B.1 Subcommissie Land- en Tuinbouw.....	14
B.2 Subcommissie Lichamelijke Opvoeding.....	14
B.3 Subcommissie voor Opleiding van Leraressen bij het Nijverheidsonderwijs...14	
B.4 Subcommissie Partieel Onderwijs.....	15
B.5 Subcommissie Kinderverzorging en -opvoeding.....	16
B.6 Subcommissie voor het Experiment in de 3-jarige Vooropleiding voor Lerare bij het Nijverheidsonderwijs voor Meisjes.....	17
B.7 Subcommissie Opleidingen tot Huishoudassistente.....	17
B.8 Subcommissie Leerlingstelsel.....	18
B.9 Subcommissie Naaldvakken.....	18
B.10 Subcommissie Maatschappelijk Inzicht.....	19
B.11 Subcommissie Natuur- en Scheikunde.....	19
B.12 Subcommissie voor het Milieuonderzoek.....	20
Bijlagen.....	23
Lijst van rapporten uitgebracht door de subcommissies.....	23

BESCHRIJVING VAN HET ARCHIEF

Naam archiefblok:

Ministerie van OCW: Commissie tot Bestudering van Goede Onderwijsmethoden voor het Algemeen Vormend Nijverheidsonderwijs voor Meisjes

Archiefbloknummer:

02

Omvang:

56 inventarisnummer(s); 0,25 meter

Taal van het archiefmateriaal:

Het merendeel der stukken is in het Nederlands

Soort archiefmateriaal:

Normale geschreven, getypte en gedrukte documenten, geen bijzondere handschriften.

Archiefdienst:

Nationaal Archief

Locatie:

Den Haag

Archiefvormers:

Ministerie van OCW / Commissie tot Bestudering van Goede Onderwijsmethoden voor het Algemeen Vormend Nijverheidsonderwijs voor Meisjes, 1946-1965

Samenvatting van de inhoud van het archief:

De commissie tot Bestudering van Goede Onderwijsmethoden voor het Algemeen Vormend Nijverheidsonderwijs voor Meisjes startte in 1946 als een particulier initiatief dat zich bezig hield met de structuur die het voortgezet onderwijs aan meisjes zou moeten hebben. In 1948 werd de commissie door de Minister officieel ingesteld. De commissie werd nog steeds naar haar voorzitter de 'Commissie-Kohnstamm' genoemd. Er ontstonden diverse subcommissies. De commissie richtte zich op de inbreng van meer algemene vorming in de praktijkopleiding. Na uitbrengen van het eindrapport eindigden hun taken en werden de subcommissies opgeheven.

Het archief is geordend naar commissie/subcommissie.

Aanwijzingen voor de gebruiker

OPENBAARHEIDSBEPERKINGEN

Volledig openbaar.

BEPERKINGEN AAN HET GEBRUIK

Reproductie van originele bescheiden uit dit archief is, behoudens de algemene regels die gelden voor het kopiëren van stukken, niet aan beperkingen onderhevig. Er zijn geen beperkingen krachtens het auteursrecht.

MATERIËLE BEPERKINGEN

Het archief kent geen beperkingen voor het raadplegen van stukken als gevolg van slechte materiële staat.

AANVRAAGINSTRUCTIE

Openbare archiefstukken kunnen online worden aangevraagd en gereserveerd. U kunt dit ook via de terminals in de studiezaal van het Nationaal Archief doen. Om te kunnen reserveren dient u de volgende stappen te volgen:

1. [Creëer een account of log in.](#)
2. Selecteer in de archiefinventaris een archiefstuk.
3. Klik op 'Reserveer' en kies een tijdstip van inzage.

CITEERINSTRUCTIE

Bij het citeren in annotatie en verantwoording dient het archief tenminste éénmaal volledig en zonder afkortingen te worden vermeld. Daarna kan worden volstaan met verkorte aanhaling.

VOLLEDIG:

Nationaal Archief, Den Haag, Ministerie van OCW: Commissie tot Bestudering van Goede Onderwijsmethoden voor het Algemeen Vormend Nijverheidsonderwijs voor Meisjes, nummer toegang 2.14.64, inventarisnummer ...

VERKORT:

NL-HaNA, Cie. Onderwijsmethoden Nijverheid Meisjes, 2.14.64, inv.nr. ...

Archiefvorming

GESCHIEDENIS VAN DE ARCHIEFVORMER

1. DE COMMISSIE ALS PARTICULIER INITIATIEF, 1946-1948

Op initiatief van mej. M.M.A. Michiels, inspectrice voor het nijverheidsonderwijs, en met toestemming van de minister van Onderwijs en Wetenschappen, trad in mei 1946 een commissie aan die zich als taak stelde na te gaan op welke wijze de schoolgaande meisjes in het lager huishoud- en nijverheidsonderwijs (LHNO) op basis van het gewoon lager onderwijs (GLO) meer algemeen voortgezet onderwijs (AVO) kon worden gegeven.

De commissie nam zich voor haar conclusie in een rapport te verwerken, toegelicht met voorbeelden. De commissie achtte het mogelijk dat het rapport materiaal zou kunnen leveren voor een leerboek voor didactiek, in het bijzonder bestemd voor het onderwijs aan de bovengenoemde groep meisjes. Tevens zou dit voor de schoolbesturen als advies kunnen dienen.

In december 1948 werd het rapport aangeboden aan de minister. Dit was het resultaat van tweeëneenhalf jaar arbeid en leverde een belangrijke bijdrage aan het verkrijgen van inzicht in de structuur die het voortgezet onderwijs aan meisjes zou moeten hebben.

De commissie was zoals gezegd een persoonlijk initiatief en heeft tot aan 1949 niet de status gehad van een ministeriële commissie. Zij bestond uit de volgende leden:

- prof.dr. Ph.A. Kohnstamm, voorzitter;
- prof.dr. I.C. van Houte;
- mej. M.M.A. Michiels, inspectrice van het nijverheidsonderwijs;
- mej. C. Boele van Hensbroek, lerares Industrie- en Huishoudschool te Amersfoort;
- mej. J.E.J. Hogenkamp, lerares Industrieschool te 's-Gravenhage;
- mej. O.A. Loghem, directrice Chr. Industrie- en Huishoudschool te Rotterdam;
- mej. L. Miltenburg, lerares R.K. Landbouw- en Huishoudschool te Poeldijk;
- mej. E.C. Oppenrooth, lerares Industrie- en Huishoudschool te Utrecht;
- mej. J.P. Schieven, lerares Rijkslandbouwhuishoudschool te Deventer en,
- mej. E.P.E. Veldhuis, lerares R.K. Vakschool te Leiden.

Naar haar voorzitter werd ze ook wel de 'Commissie-Kohnstamm' genoemd.

2. DE COMMISSIE DOOR DE MINISTER INGESTELD, 1949-1965

Omdat er nog vele vraagstukken overbleven, besloot de minister de commissie in enigszins gewijzigde samenstelling officieel in te stellen. Dit geschiedde bij ministeriële beschikking van 25 november 1949. Hierbij werd de opdracht uitgebreid tot het gehele nijverheidsonderwijs voor meisjes.

In deze instellingsbeschikking werd aan de commissie opgedragen:

- het voortzetten van het onderzoek op de punten, waar dit nodig is blijkens het studierapport van de Commissie tot Voorbereiding van Goede Onderwijsmethoden voor het Primaire Nijverheidsonderwijs;
- het onderzoeken welke bijzondere eisen het voortgezet nijverheidsonderwijs voor meisjes stelt ten aanzien van het leerplan, de onderwijsmethoden en de leerkrachten;
- het geven van aanwijzingen voor de verbetering van de opleiding van leraressen bij het nijverheidsonderwijs voor meisjes;
- het geven van advies omtrent het invoeren van nieuwe onderwijsmethoden en in het algemeen omtrent het nemen van maatregelen in verband met de vernieuwing van dit onderwijs.

Voorts werd de voorzitter gemachtigd, indien hij dit in het belang van de uitvoering van de opdracht nodig achtte:

- de commissie onder te verdelen in subcommissies;
- voorstellen te doen om andere personen dan degenen, die lid zijn van de commissie, tijdelijk aan de subcommissie te voegen;
- andere commissies, instanties en personen te horen.

De commissie werd opgedragen na beëindiging van haar werkzaamheden een rapport uit te brengen aan de minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen. Daarnaast was het haar toegestaan over bepaalde onderwerpen tussentijdse rapporten uit te brengen.

In de commissie werden benoemd:

- prof. dr. Ph. Kohnstamm (voorzitter),
- mej. M.M.A. Michiels (secretaresse),
- mej. C. Boele van Hensbroek (secretaresse),
- mej. J.E.K. Hogenkamp,
- prof. dr. I.C. van Houte,
- mej. J.J. Kolff,
- mej. T. Kraan,
- mej. A.B.M. Molleman,
- mej. J.P. Schieven,
- mej. G.G. Smit.

De commissie werd nog steeds naar haar voorzitter de 'Commissie-Kohnstamm' genoemd. In 1952 werd prof. Kohnstamm opgevolgd door prof. Van Houte (Commissie van Houte), op zijn beurt in 1962 opgevolgd door prof. Ten Have (Commissie ten Have).

De aandacht van de commissie richtte zich op het lager huishoud- en nijverheidsonderwijs (de zogenaamde primaire opleiding) waar meisjes, na het doorlopen van 6 jaar lagere school nog twee leerplichtige schooljaren konden doorbrengen in het kader van de in 1941 ingestelde verlenging van de leerplicht. Deze vorm van onderwijs betekende echter voor velen het eindonderwijs. De sterke praktijkgerichte belangstelling van de meisjes was hieraan niet vreemd.

Ook was de primaire opleiding nog in teveel gevallen geheel of gedeeltelijk een vakopleiding of een voorbereidende vakopleiding. Van algemene vorming was weinig of geen sprake. Om hierin verandering te brengen moest de primaire opleiding in het meisjesnijverheidsonderwijs ten doel hebben, zoals de commissie het formuleerde, "aan de brede menigte van meisjes, die bij de huidige inrichting van het onderwijs geen ulo, middelbaar of voorbereidend hoger onderwijs ontvangen, op grondslag van het GLO die kennis bij te brengen, bij haar dat inzicht en die gevoelens te wekken en die vaardigheden aan te kweken, die voor haar algemeen vrouwelijke vorming in alle levensomstandigheden onmisbaar zijn en voor zover dit op deze leeftijd wenselijk en mogelijk is".

Teneinde deze doelstelling te bereiken onderzocht de commissie de mogelijkheid om elementen van het 7e en 8e leerjaar van het GLO, uitvloeisel van de verlenging van de leerplicht, te integreren in de primaire opleiding, met andere woorden meer algemene vorming in de praktijkopleiding.

De commissie maakte gebruik van methoden van observatie en experiment om dit onderwijs wetenschappelijk te funderen. Hiervoor was de Industrie- en Huishoudschool te Zeist aangewezen, die als een goed voorbeeld beschouwd werd van een gemiddelde nijverheidsschool voor meisjes in het land.

Intussen had het werk van de commissie zich uitgebreid. Diverse subcommissies werden ingesteld bij ministeriële beschikking. Na het uitbrengen van het rapport eindigden hun taken en werden de subcommissies opgeheven.

GESCHIEDENIS VAN HET ARCHIEFBEHEER

Het archief is verre van compleet. Dit komt doordat er veel subcommissies waren waarvan de archieven op scholen bewaard werden, omdat veel onderwijsgegenden in de subcommissies vertegenwoordigd waren. Hierdoor is veel waardevolle informatie verloren gegaan.

Nadat het archief naar het ministerie van Onderwijs en Wetenschappen was overgebracht, werd het in de nacht van 5 op 6 juni verder aangetast door een brand. Volgens een daarna opgemaakte lijst bestonden de verloren stukken uit: verslagen, notulen over de periode 1951-1957, rapporten 1952-1957 en gegevens van de Subcommissie Uitgebreid Lager Nijverheidsonderwijs 1957-1961.

Bij de bewerking van het archief van de Afdeling Nijverheidsonderwijs van het Ministerie van Onderwijs en Wetenschappen door de Centrale Archief Selectiedienst (CAS) te Winschoten in 1990 is het archief van de commissie aangetroffen en als zogenaamd vreemd archief naar het ministerie retour gezonden. Daar is het in 1992 geïnventariseerd door de heer C.D.E.M. Vierling, medewerker van de Afdeling Documentaire Informatievoorziening, Onderafdeling Centrale Archiefbewaarpplaats, van het Ministerie van Onderwijs en Wetenschappen.

In 2004 is de inventaris door de CAS bijgesteld en is het archief fysiek bewerkt.

Het archief van de Commissie tot Bestudering van Goede Onderwijsmethoden voor het Algemeen Vormend Nijverheidsonderwijs voor Meisjes is in 2005 naar het Nationaal Archief overgebracht krachtens artikel 12 van de Archiefwet 1995.

Overbrenging van een overheidsarchief

Inhoud en structuur van het archief

SELECTIE EN Vernietiging

De vernietiging is gebeurd op basis van artikel 3, vierde lid, van het Archiefbesluit.

Het archief bestond uit 24 dozen (3 strekkende meter). Na bewerking resteerden nog 10 dozen (1,250 strekkende meter), en drie dozen (0,375 strekkende meter) vreemd archief, namelijk van het experiment Voortgezet Onderwijs / Lager Nijverheids Onderwijs (VOLNO).

Lijst van vernietigde stukken

1. Vragenlijsten betreffende het experiment schei- en natuurkunde aan diverse scholen.
2. Verzoeken aan de minister om voorschotten ten behoeve van schoolexamens.
3. Correspondentie betreffende aanstelling als gecommiteerde.
4. Lijsten met namen van cursisten.
5. Brieven aan cursisten betreffende het examen.
6. Brieven betreffende tegemoetkoming in de reiskosten van gecommiteerden.
7. Presentielijsten van gecommiteerden.
8. Examenroosters.
9. Werkboekjes van leerlingen op nijverheidsscholen.
10. Correspondentie betreffende aanschaf kantoormiddelen en hulpmiddelen voor het geven van lessen.
11. Stukken betreffende de begroting van de commissie en de subcommissies.
12. Overzichten van de studieresultaten van leerlingen op de nijverheidsscholen.
13. Vragenlijsten betreffende het aantal leerlingen met minder dan 6 jaar gewoon lager onderwijs (glo) en buitengewoon onderwijs (blo).
14. Correspondentie van eenvoudige aard.
15. Geleidebrieven.

Verantwoording van de bewerking

Van enige ordening van het archief was voor de bewerking geen sprake. Om een goede indeling te krijgen, is daarom besloten tot een ordening naar commissie/subcommissie.

Verwant materiaal**BESCHIKBAARHEID VAN KOPIEËN**

Inventarisnummers van dit archief zijn niet in kopievorm beschikbaar

OVERZICHT VAN GERAADPLEEGDE BRONNEN**DOCUMENTATIE**

- Onderzoek naar de lichamelijke conditie van leerlingen van de primaire opleiding aan nijverheidsscholen voor meisjes.
- Het begaafdheidsvraagstuk op de meisjesnijverheidsschool.
- Rapport over het tijdvak 1 september 1958 - 31 augustus 1959.
- Rapport over het tijdvak 1 september 1959 - 31 augustus 1960.
- Maatschappelijk inzicht voor leerlingen van het lager en het uitgebreid lager nijverheidsonderwijs voor meisjes.
- Rapport betreffende het vak 'maatschappelijk inzicht' in de opleidingen voor lerares Na. Ns. N XII, NXIX en XX in 1958.
- Leerstofomschrijving voor plant- en dierkunde en zorg voor plant en dier in de primaire opleiding.
- Verzamelde verslagen 1950-1959 Subcommissie voor Land- en Tuinbouw.
- Beknopte algemene tuinbouwcursus voor personeel van de landbouwhuishoudscholen.

ARCHIEVEN

Archief van de Afdeling Vakonderwijs, Handels- en Nijverheidsonderwijs, 1918-1975. De inventarisnummers 1129 - 1134.

BESCHRIJVING VAN DE SERIES EN ARCHIEFBESTANDDELEN

A ARCHIEF VAN DE COMMISSIE

A.1 ALGEMEEN

- 1-2** Vergaderstukken van de Commissie Kohnstamm.
1946-1965 1 pak en 1 omslag
- 1** Eerste Commissie (particulier initiatief). 1946-1949,
omslag
- 2** Tweede Commissie (ministeriële commissie). 1949-
1965
- 3** Jaarverslagen van de commissie en subcommissies.
1955-1961 1 omslag
- 4** Agendaboeken van de commissie betreffende de inkomende en
uitgaande correspondentie.
1956-1964 1 pak

A.2 NAAR ONDERWERP INGEDEELDE STUKKEN

A.2.1 ORGANISATIE EN PERSONEEL

- 5** Stukken betreffende installatie, benoeming, ontheffing als lid van
de commissie of subcommissie en adreslijsten van de leden,
afschriften.
1946-1961 1 omslag
- 7** Stukken betreffende prof.dr. P.A. Kohnstamm, voorzitter van de
commissie, naar aanleiding van diens overlijden.
1951-1952 1 omslag

A.2.2 OVERIG

- 6** Stukken betreffende een bezoek van Hare Majesteit Koningin
Juliana aan de Industrie- en Huishoudschool te Zeist.
1951 1 omslag
- 8** Stukken betreffende een conferentie over het werk van de
subcommissies, gehouden op 30 januari 1959 in het Kurhaus te
Scheveningen.
1959 1 omslag

B ARCHIEVEN VAN DE SUBCOMMISSIES**B.1 SUBCOMMISSIE LAND- EN TUINBOUW**

Ingesteld bij beschikking NO II d.d. 16-02-1950 per 01-02-1950. De opheffing was per 15-08-1970 bij besluit BVO/B 155936 d.d. 02-02-1971.

Voorzitter: A.B.M. Molleman

Werkzaamheden: >Door de subcommissie werd ten behoeve van het onderwijs in de tuinbouw een overzicht samengesteld van boeken, die door de leerlingen in de primaire opleiding gebruikt konden worden. Bovendien werd een overzicht gemaakt van boeken die voor de leerkrachten een steun konden zijn bij de voorbereiding van de lessen in de tuinbouw. Tevens werd een begin gemaakt met de inventarisatie van audiovisuele hulpmiddelen. >Een poging werd ondernomen enkele basishandelingen voor tuinarbeid te analyseren. Zulks om richtlijnen te kunnen formuleren voor de wijze waarop dit onderwijs gegeven kon worden.

- 9** Stukken betreffende jaarverslagen van de subcommissie.
1951-1961 1 omslag
- 10** Verslagen van de vergaderingen van de subcommissie, met
bijlagen.
1952-1963 1 pak
- 11** Stukken betreffende de leerplannen van de diverse scholen in
Nederland.
1953-1959 1 omslag

B.2 SUBCOMMISSIE LICHAMELIJKE OPVOEDING

Ingesteld bij beschikking nr. 12139 d.d. 16-02-1950 Afdeling NO II per 01-02-1950. Opgeheven bij besluit BVO/B 13915 d.d. 11-04-1969 per 01-02-1969.

Voorzitter: mej. J.C. Schieven

Werkzaamheden: in samenwerking met Centraal Bureau voor de Statistiek werden de resultaten van het teamonderzoek bewerkt. >Het Centraal Instituut voor Voedingsonderzoek (CIVO) had inmiddels een onderzoek ingesteld bij dezelfde leerlingen. Met dit onderzoek wilde men nagaan of er een verband zou bestaan tussen de voeding, prestatievermogen en het uithoudingsvermogen.

- 18** Notulen van de vergaderingen van de subcommissie.
1957-1962 1 omslag
- 19** Rapporten betreffende een onderzoek naar de lichamelijke conditie
van leerlingen van de primaire opleiding aan nijverheidsscholen
voor meisjes.
1955 1 pak

B.3 SUBCOMMISSIE VOOR OPLEIDING VAN LERARESSEN BIJ HET NIJVERHEIDSONDERWIJS

Ingesteld bij beschikking nr. 46022 Afdeling NO II d.d. 27-12-1950. Opgeheven per 01-10-1968 bij besluit BVO/B 136871 d.d. 04-02-1969.

Voorzitter: mej. C. Boele van Hensbroek

Werkzaamheden: de subcommissie hield zich bezig met de bestudering van het 'leren lesgeven' en met het opmaken van de 'basisleerstof' voor de

vormingsklas. Eind 1962 bleek, dat in de subcommissie behoefte bestond zich te oriënteren omtrent de vraag door welke factoren de beroepskeuze van leerlingen in de vormingsklas werd bepaald. Omdat het Katholiek Pedagogisch Centrum het voornemen had een dergelijk onderzoek te doen verrichten in de leraresopleiding, werd met dit centrum contact opgenomen, hetgeen er toe heeft geleid, dat in 1963 door de subcommissie - in samenwerking met de drie pedagogische centra - een onderzoek werd ingesteld om te bezien of er mogelijkheden waren om de opleiding te veranderen. De bewerking van de verkregen onderzoeksresultaten geschiedde door het Katholiek Pedagogisch Adviesbureau voor het Nijverheidsonderwijs voor Meisjes. Met dit onderzoek werden gegevens verschaft betreffende de vraag welke motieven er zijn voor de beroepskeuze van de meisjes.

31	Notulen van vergaderingen van de subcommissie.
1952-1961	1 omslag
32	Stukken betreffende de geschiedenis van de opleiding algemene
vrouwelijke vorming (avv).
1951-1960	1 omslag
33	Stukken betreffende de leraresopleiding nijverheidsonderwijs.
1954-1958	1 omslag
34	Verslagen van de Werkgroep van de Vormingsklasse.
1957-1960	1 omslag

B.4 SUBCOMMISSIE PARTIEEL ONDERWIJS

Ingesteld bij besluit nr. 264.400 Afdeling NO IV d.d. 30-07-1952. Opheffing per 01-10-1972 bij besluit BVO/B 212453.

Voorzitter: mej. E.M.M. Lommen

Werkzaamheden: de opdracht van de subcommissie was zeer ruim. Er werd een werkprogramma opgesteld te weten:

1. Samenvatting van de psychologie van het meisje van 14-17 jaar.
2. Het verzamelen van gegevens betreffende:
 - differentiatie naar beroep of andere groepering;
 - beroepskeuzevoorlichting;
 - werkloosheid;
 - sociografie;
 - lichamelijke gesteldheid.
3. Formulering van de aanpak in grote lijn.
4. Het zoeken van organisatiemogelijkheden.
5. Samenstelling van een rapport.

21	Notulen van vergaderingen van de subcommissie.
1952-1962	1 omslag
22	Verslag van een bezoek aan de jongerencursus van het 'Mater
Amabiliswerk' te 's-Hertogenbosch.
1956	1 stuk
23	Nota betreffende een overzicht van onderwerpen ter voorbereiding
van het gesprek met de staatssecretaris mej. dr. A. de Waal.	

-
	1956	1 stuk
24	Lijsten met vragen voor de directrices van de huishoudscholen
betreffende observatiepunten.
1956	1 omslag
25	Nota betreffende een interne cursus in 'De Vonk' te
Noordwijkerhout.
1956	1 stuk
26	Nota betreffende de plaats van het partiële onderwijs in het geheel
van het Nederlandse onderwijs.
1956	1 stuk
27	Stukken betreffende de opleiding en vormingswerk aan meisjes van
14 tot 17 jaar.
1956-1958	1 omslag
28	Concept-rapport van de Subcommissie 'Vormingswerk voor
Werkende Meisjes van 15-17 jaar'.
1959	1 stuk
29	Verslagen van de bijeenkomsten van de werkgroep.
1959	1 omslag
30	Nota's betreffende een overzicht van algemene vorming en
levensvorming.
1959	1 omslag

B.5 SUBCOMMISSIE KINDERVERZORGING EN -OPVOEDING

De subcommissie werd ingesteld bij besluit nr. 388.451 d.d. 11-02-1954, Afdeling NO IV. De subcommissie werd opgeheven per 01-01-1967 bij besluit BVO/B 464021 d.d. 25-05-1967.

Voorzitter: mej. Gr.G. Smit

Werkzaamheden: de subcommissie had als opdracht een onderzoek in te stellen bij eerstejaarsleerlingen van de primaire opleiding naar de wenselijkheid en de mogelijkheid van opleidingen op het gebied van kinderverzorging en opvoeding. Hierbij moest worden onderzocht of ten aanzien daarvan verschil bestond bij leerlingen van het platteland en de stad. Er waren namelijk nooit eerder experimenten over dit onderwerp uitgevoerd. De subcommissie heeft gedurende 2 jaar op 11 proefscholen materiaal verzameld over de resultaten van de gegeven lessen en hierover rapport uitgebracht.

42	Notulen van vergaderingen van de subcommissie en diverse
correspondentie.
1954-1962 | 1 pak |
|-----------|---|-------|

B.6 SUBCOMMISSIE VOOR HET EXPERIMENT IN DE 3-JARIGE VOOROPLEIDING VOOR LERARES BIJ HET NIJVERHEIDSONDERWIJS VOOR MEISJES

Instelling bij beschikking nr. 424568 Afdeling NO IV d.d. 30-07-1954. Opheffing bij besluit NO/A 303931 d.d. 10-09-1962 per 01-09-1962.

Voorzitter: Mej. J.E.J. Hogenkamp

Werkzaamheden: de subcommissie ging de vooropleiding herzien zoals de doelstelling, de verhouding tot de leraresopleiding en tot de primaire opleiding en de kwestie van de toelating en de selectie. Ook de duur van de opleiding en de eventuele herziening van de opleiding kwamen aan bod.

35	Verslagen van vergaderingen van de subcommissie.
1954-1962	1 omslag
36	Verslagen van diverse werkgroepen binnen de subcommissie.
1954-1962	1 pak
37	Stukken betreffende vergaderverslagen, lesmateriaal en
examenmateriaal.
1954-1960	1 omslag
38	Notulen van de vergaderingen en rapporten van de
examencommissie.
1954-1960	1 omslag
39	Stukken betreffende de 3-jarige vooropleiding uitgebreid lager
nijverheidsonderwijs.
1954-1960	1 pak
40	Stukken betreffende les- en examenboekjes van de vooropleiding
lerares nijverheidsonderwijs.
1955-1960	1 pak
41	Stukken betreffende een basis leerstof van diverse vakken van de
opleiding N XII.
1961	1 omslag

B.7 SUBCOMMISSIE OPLEIDINGEN TOT HUISHOUDASSISTENTE

Ingesteld bij beschikking nr. 424567 Afdeling NO IV d.d. 31 juli 1954. Opgeheven per 01-01-1968 bij besluit BVO/B d.d. 04-07-1968.

Voorzitter: mej. A.K. van den Bout

Werkzaamheden: In verband met de mogelijkheid de opleiding tot assistente in de huishouding te splitsen in assistente A, waarin het accent wordt gelegd op de algemene vakken en in assistente N, waarin aan de naaldvakken bijzondere aandacht werd besteed, hield de subcommissie zich bezig met het omschrijven van de leerstof voor de algemene vakken voor de A-groep. Bij de bestudering van dit onderwerp werd in het bijzonder aan de didactische aspecten aandacht besteed. Er werden concept-richtlijnen voor het onderwijs in de Nederlandse taal opgesteld, alsmede de vakken aardrijkskunde en geschiedenis. Ook de leerstof

voor de vakken aardrijkskunde en geschiedenis kwam aan de orde, in het bijzonder de wijze waarop naar de mening van de subcommissie de lessen gegeven zouden moeten worden.

46

Notulen van de vergaderingen van de subcommissie.
1956-1962

1 omslag

B.8 SUBCOMMISSIE LEERLINGSTELSEL

Ingesteld op 25 april 1955 bij beschikking, door de staatssecretaris van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen.

Voorzitter: mej. W.B. Uytendoude.

Werkzaamheden: de commissie kreeg opdracht na te gaan wat de inhoud en de methoden zouden moeten zijn van het algemeen en het vakgericht onderwijs voor meisjes opgenomen in de bestaande leerlingstelsels. Een tweede punt was: na te gaan hoe de verhouding zou moeten zijn van de vakopleidingen in het kader van leerlingstelsels tot het zogenaamde vormingswerk. De reeds bestaande leerlingstelsels waren:

- Huishoudhulp
- Gezinshulp
- Kleuterhulp en
- Confectienaaister

47

Notulen van de vergaderingen van de subcommissie.
1958

1 omslag

48

Verslagen van de Werkgroep Vakopleiding Confectie-industrie.
1957

1 omslag

49

Rapporten van de Subcommissie Leerlingstelsel.
1957

1 omslag

B.9 SUBCOMMISSIE NAALDVAKKEN

Ingesteld in 1956 bij beschikking nr. 35330, Afdeling NO/A d.d. 14-02-1956.

Opgeheven per 01-11-1966 bij besluit BVO/B 454713 d.d. 29-11-1966.

Voorzitter: mej. I. Schrale

Werkzaamheden: De subcommissie ontving geen scherp omlijnde opdracht en omschreef haar taak daarom in onderling overleg. Zij bestudeerde het aanleren van vaardigheden en technieken, om betere werkwijzen te bevorderen en legde zich toe op het ontwerpen van basisleerstof en het werken met visueel materiaal. De subcommissie heeft de volgende aspecten in ogenschouw genomen en aan de orde gesteld:

- a. doel en waarde van het onderwijs in de naaldvakken op verschillende niveaus;
- b. schematisch overzicht van de diverse opleidingen en cursussen, waarvan het naaldvakonderwijs deel uitmaakt;
- c. nadere beschrijving van die eigenschappen van de leerlingen die voor het onderwijs in de naaldvakken van speciale betekenis zijn, bijvoorbeeld handvaardigheid, ruimtelijk inzicht;
- d. keuze en rangschikking van de leerstof van de naaldvakken;
- e. analyse van de bijzondere leerprocessen bij het onderwijs in de naaldvakken, alsmede de daaruit volgende bijzondere methodiek.

50	Notulen van de vergaderingen van de subcommissie.
1956-1962	1 omslag
52	Stukken betreffende onderwijs in naaldvakken.
1951-1955	1 omslag
53	Notulen van de vergaderingen van de werkgroep.
1960-1961	1 omslag
54	Stukken betreffende het Experiment 5e Klassers op de
Nijverheidsonderwijs Scholen.
1961-1962	1 omslag
55	Verslagen van vergaderingen van docenten in de werkgroep.
1962	1 omslag
51	Verslag van de werkzaamheden van de subcommissie.
z.j.	1 stuk
56	Rapport betreffende de primaire opleiding, met bijlagen.
z.j.	1 omslag

B.10 SUBCOMMISSIE MAATSCHAPPELIJK INZICHT

De subcommissie werd ingesteld per 01-09-1956 bij besluit NO/A 122.253 d.d. 29-03-1957. De subcommissie werd opgeheven per 01-06-1970 bij besluit BVO/B 154.674 d.d. 17-06-1970.

Voorzitter: mej. E.M.M. Lommen

Werkzaamheden: De subcommissie heeft nagegaan op welke wijze op de scholen werd lesgegeven in dit nieuwe vak en welke plaats dit vak innam in het nijverheidsonderwijs voor meisjes. Bij het lager nijverheidsonderwijs en uitgebreid lager nijverheidsonderwijs bleek behoefte te bestaan aan bijscholing voor de leerkrachten, die lessen in dit vak aan deze opleidingen moesten gaan geven. De subcommissie heeft advies gegeven en hulp geboden bij het tot stand komen van bijscholingscursussen, die op vele plaatsen in het land werden gehouden. Een andere bijdrage aan het vak maatschappelijk inzicht voor deze opleidingen werd geleverd door het samenstellen van een conceptleidraad voor de leerstof. De subcommissie heeft de coördinatiecommissie van de pedagogische centra van advies gediend over pedagogisch-didactische applicatiecursussen voor leerkrachten in dit vak.

20	Verslagen van vergaderingen van de subcommissie en de
werkgroep, met bijlagen.
1956-1962 | 1 pak |
|-----------|--|-------|

B.11 SUBCOMMISSIE NATUUR- EN SCHEIKUNDE

De subcommissie werd ingesteld bij besluit NO/A 117.244 d.d. 07-03-1957 per 01-01-1957. De subcommissie werd opgeheven bij besluit BVO/B 108062 d.d. 04-07-1968.

Voorzitter: mej. S.J. Schieven

Werkzaamheden: de subcommissie werkte uitsluitend ten behoeve van de

primaire opleiding. Scheikunde, zoals dat te pas kwam in de huishouding, diende aanschouwelijk te worden gemaakt, waarbij door het waarnemen en het doen de leerlingen tot zelfstandig denken werden geactiveerd. Het werken met symbolen werd door middel van proefneming bestudeerd. Er werd geëxperimenteerd op een aantal proefscholen door de leerkrachten natuur- en scheikunde. De betrokken leerkrachten gaven één lesuur per week natuur- en scheikunde volgens globaal aangegeven didactische principes. Op grond van de ervaring die hierbij werd opgedaan ontwierpen de leden van de subcommissie een eenvoudige leerlingenset. Er werd een proef gehouden over de bruikbaarheid van de leerstof en het lesmateriaal. Op grond van de opgedane ervaringen werden wijzigingen aangebracht in de gekozen leerstof, de samenstelling van de proeven en de toetsingsmethoden.

- 43** Notulen van vergaderingen van de subcommissie.
1957-1962 1 omslag
- 44** Stukken betreffende studiemateriaal schei- en natuurkunde.
1960-1962 1 omslag
- 45** Nota betreffende een handleiding in de natuur- en scheikunde aan
de opleiding assistente A bij het nijverheidsonderwijs voor meisjes.
1966 1 stuk

B.12 SUBCOMMISSIE VOOR HET MILIEUONDERZOEK

De subcommissie werd bij beschikking NO/A 145155 van 3 december 1957 ingesteld door de minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen voor het onderwijs aan plattelandsmeisjes. Per 26-03-1958 werd de naam gewijzigd in Subcommissie Milieuonderzoek bij besluit NO/153684. De subcommissie werd opgeheven bij besluit NO/A 421 d.d. 06-01-1966 per 01-11-1965. Werkzaamheden: de subcommissie heeft onderzoek verricht naar de problematiek van het sociaal-culturele milieu bij de meisjes van het nijverheidsonderwijs in de stad en op het platteland. Het onderzoek is uitgevoerd op grond van de volgende probleemstellingen:

- a. hoe is, volgens de gangbare sociaal-wetenschappelijke maatstaven ten aanzien van het beroep van de vader, urbanisatiegraad van het woonmilieu en dergelijke de sociaal-culturele samenstelling van de schoolbevolking van het nijverheidsonderwijs voor meisjes;
- b. wat zijn de normen, waarden, doelstellingen en verwachtingen die zich als voor het onderwijs relevant binnen deze populatie laten afleiden uit de voorafgaande gevonden sociaal-culturele samenstelling;
- c. welke voorstelling heeft de school zich van deze normen, waarden, doelstellingen en verwachtingen binnen haar leerlingenpopulatie gevormd;
- d. welk cultuurbeeld wordt door de school (de leerkrachten) met meer of minder resultaat op de leerlingenpopulatie overgedragen;
- e. in hoeverre is de school zich de opdracht van dit cultuurbeeld, dit is het geheel van deze normen, waarden, doelstellingen en verwachtingen, bewust.

- 12** Verslagen van de vergaderingen van de subcommissie.
1957-1962 1 omslag
- 13** Rapport betreffende een 'gevalstudie' van twee klassen van de
primaire opleiding aan de rooms-katholieke huishoudschool ten

-
	plattelande Virgo Fortis.
1959	1 stuk
14	Stukken betreffende het interim-rapport 'Milieuonderzoek' en het rapport 'Huishoudonderwijs en Sociaal Milieu' door drs. E.A. van Trotsenburg.
1959	1 pak
15	Nota van drs. Van Trotsenburg betreffende het begrip milieu en het wetenschappelijk karakter van het milieuonderzoek.
1959	1 stuk
16	Stukken betreffende een enquête inzake milieuonderzoek, gehouden onder de directrices van huishoudscholen.
1959-1960	1 omslag
17	Stukken betreffende de methode van observeren van lessen en leerlingen.
1959-1960	1 omslag

BIJLAGEN

LIJST VAN RAPPORTEN UITGEBRACHT DOOR DE SUBCOMMISSIES

Subcommissie Lichamelijke Opvoeding (zie B.02)

- Onderzoek naar de lichamelijke conditie van leerlingen van primaire opleidingen aan nijverheidsscholen voor meisjes, 1955/1956 (1959) (zie inventarisnummer 19).

Subcommissie Leraresopleiding (zie B.03)

- Rapport betreffende het onderwijs in de Vormingsklas Basisleerstof, omschrijven en toelichting Vormingsklas (1962).

Subcommissie Partieel Onderwijs (zie B.04)

- Vormingswerk voor werkende meisjes van 15-17 jaar (1962) (zie inventarisnummer 28).
- Het experiment 'zorg voor de voeding' in de vormingsklas 1958-1961 (1966).

Subcommissie Kinderverzorging en -opvoeding (zie B.05)

- Rapport over een experiment gehouden in het tijdvak 1 september 1955 - 31 augustus 1957 (1958).
- Overzicht van strips en films ten behoeve van het onderwijs in kinderverzorging en -kinderopvoeding (1961).
- Overzicht van strips en films ten behoeve van het onderwijs in kinderverzorging en -kinderopvoeding (1963).
- Belangstellingscentrum "Sint-Nicolaasfeest in het gezin" (1965).
- Onderzoek naar de ervaringskennis van kinderverzorging en opvoeding bij leerlingen van de primaire opleiding en bij leerlingen van de vormingsklas.

Subcommissie voor het Experiment in de 3-jarige Vooropleiding voor Lerares bij het Nijverheidsonderwijs voor Meisjes (zie B.06)

- Het onderwijs in de 3-jarige vooropleiding voor lerares bij het nijverheidsonderwijs voor meisjes (1964).
- Experiment 3-jarig uitgebreid lager nijverheidsonderwijs vooropleiding voor lerares nijverheidsonderwijs (1956).
- Aanwijzingen voor het onderwijs aan de 3-jarig uitgebreid lager nijverheidsonderwijs vooropleiding voor lerares nijverheidsonderwijs (1963)
- Het onderwijs in de 3-jarige vooropleiding voor lerares bij het nijverheidsonderwijs (1964).

Subcommissie Maatschappelijk Inzicht (zie B.10)

- Overzicht van literatuur en hulpmiddelen ten behoeve van het vak maatschappelijk inzicht (1961).

Subcommissie Milieuonderzoek (zie B.12)

- School - ouders - leerlingen (1964).

Subcommissie C-groep (zie B.13)

- Een inleidende beschouwing over de C-groep op de nijverheidsschool voor meisjes door prof. dr. I.C. van Houte en drs. J.Th. Bonnema (1963).